

Etusivu>Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö>Kansallinen lainsäädäntö

Tämän sivun alkukielistä versiota [ro](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

romania

Swipe to change

Kansallinen lainsäädäntö

Romania

Tällä sivulla kerrotaan Romanian oikeusjärjestyksestä ja luodaan yleissilmäys Romanian lainsäädäntöön.

Tätä sivua ei ole käännetty valitsemallesi kielelle.

Halutessasi voit tutustua sivun konekäännökseen. Huomaa, että konekäännös on vain suuntaa antava. Sivun ylläpitäjä ei ole vastuussa eikä vahingonkorvausvelvollinen konekäännöksen laadusta.

-----suomi-----bulgariaespanjatšekkitanskasaksavirokreikkaenglantiranskakroaattiialatvialiettuaunkarimaltahollanti
puolaportugalislovakisloveeniruotsi

Oikeuslähteet

Romanian oikeuslähteet ovat

Romanian perustuslaki

parlamentin hyväksymät lait (valtiosääntö, perustuslakia täydentävät lait ja yleiset lait)

Romanian presidentin asetukset

hallituksen säädökset (määräykset, hätätilamääräykset, päätökset)

keskushallinnon antamat säädökset (ministerien määräykset, ohjeet ja asetukset)

paikallishallinnon (maakuntaneuvoston, paikallisneuvoston, Bukarestin kaupungin yleisneuvoston) antamat säädökset

EU:n lainsäädäntö (asetukset, direktiivit)

kansainväliset sopimukset, joissa Romania on sopimuspuolena.

Oikeudellisten välineiden lajit

Romanian oikeuskehys käsittää seuraavat oikeudelliset välineet:

Perustuslaki on Romanian ylin laki. Siinä säädetään Romanian rakenteesta yhtenäisenä ja jakamattomana kansallisvaltiona, toimeenpano-, lainsäädäntö- ja lainvalvontaelinten välisistä suhteista sekä valtion laitosten, kansalaisten ja oikeushenkilöiden välisistä suhteista.

Valtiosäännön antaa tätä tarkoitusta varten erityisesti valittu ja kokoontunut perustuslakia säätävä kokous.

Perustuslakia täydentävässä lainsäädännössä säädetään valtion kannalta tärkeistä asioista kuten valtion rajoista, Romanian kansalaisuudesta, valtion vaakunasta ja sinetistä, omistamista ja perimystä koskevista oikeudellisista järjestelyistä, kansanäänestysten järjestämisestä, rikoksista, seuraamuksista ja niiden täytäntöönpanosta, ylimmän tuomarineuvoston (Consiliul Superior al Magistraturii), tuomioistuinten, syyttäjälaitoksen ja tilintarkastustuomioistuimen organisaatiosta ja toiminnasta, valtion viranomaisten vuoksi vahinkoa kärsineiden henkilöiden oikeuksista, maanpuolustuksesta, hallituselinten organisoinnista sekä poliittisista puolueista.

Yleisessä lainsäädännössä säädetään kaikista muista aloista, joista ei säädetä perustuslakia täydentävässä lainsäädännössä. Yleisellä lainsäädännöllä ei voida tarkistaa tai muuttaa korkeamman tason lakia, kuten perustuslakia tai sitä täydentävää lakia.

Erityistapauksissa (parlamentin istuntotaukojen aikana) tiettyjä aloja, jotka parlamentti määrittelee, voidaan säädösvallan siirron nojalla säännellä **hallituksen määräyksillä**. Nämä määräykset annetaan erityisen valtuuttamislain perusteella siinä vahvistettujen rajoitusten ja edellytysten rajoissa. Hätätilanteissa hallitus voi antaa poikkeusmääräyksiä kaikilla aloilla katsoessaan tämän tarpeelliseksi.

Hallituksen päätöksissä säädetään lakien tehokkaasta täytäntöönpanosta tai muista täytäntöönpanoon liittyvistä järjestelynäkökohdista.

Keskushallinnon säädöksiä (määräyksiä tai ohjeita) annetaan ainoastaan lakien, päätösten sekä hallitusten määräysten ja päätösten perusteella ja niiden panemiseksi täytäntöön.

Riippumattomien hallintoviranomaisten säädökset.

Paikallishallinnon viranomaisten (maakuntaneuvoston, paikallisneuvoston, Bukarestin kaupungin yleisneuvoston) antamissa säädöksissä säädetään asianomaisten paikallishallinnon viranomaisten toimivaltaan kuuluvista asioista.

Muut oikeuslähteet

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (ECHR) oikeuskäytäntö sekä Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö.

Vaikka kansallinen oikeuskäytäntö ei ole varsinainen oikeuslähde, korkeimman oikeuden (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) päätökset, joilla varmistetaan tiettyjen lain säännösten yhtenäinen tulkinta, ovat toissijaisia oikeuslähteitä. Lisäksi perustuslakituomioistuimen (*Curtea Constituțională*) päätöksiä, joilla on kaikkia (ei pelkästään riita-asian osapuolia) koskeva vaikutus, *voidaan pitää toissijaisina oikeuslähteinä*.

Siviililakia koskevan lain nro 287/2009 1 §:n mukaan yksityisoikeuden lähteitä voivat olla myös **oikeuden käytänteet ja peruseräätteet**. Käytänteillä tarkoitetaan tapoja ja ammattikäytäntöjä.

Edellä mainituissa säädöksissä vahvistetaan seuraavat säännöt käytänteiden soveltamiselle oikeuslähteenä:

Käytänteitä sovelletaan tapauksiin, joista ei säädetä laissa. Jos käytänteitä ei ole, sovelletaan vastaavia tilanteita koskevaa lainsäädäntöä. Jos puolestaan tällaista lainsäädäntöä ei ole, sovelletaan oikeuden peruseräätteitä.

Kysymyksissä, joista on säädetty laissa, käytänteitä sovelletaan ainoastaan, kun niistä mainitaan laissa nimenomaisesti.

Oikeuslähteiksi voidaan tunnustaa ainoastaan yleisen järjestyksen ja hyvien tapojen mukaiset käytänteet.

Asianomaisen osapuolen on todistettava käytänteiden olemassaolo ja sisältö. Alan auktorisoitujen toimijoiden tai elinten laatimissa säännöstoissa julkaistujen käytänteiden katsotaan olevan olemassa, ellei toisin todisteta.

Normihierarkia

Romanian normihierarkia on seuraava:

Romanian perustuslaki ja valtiosääntö ovat normihierarkiassa ylimpänä. Kaiken muun lainsäädännön on oltava niiden mukaista.

Toisella sijalla normihierarkiassa on perustuslakia täydentävä lainsäädäntö. Parlamentti hyväksyy perustuslakia täydentävän lainsäädännön määräenemmistöllä.

Kolmannella sijalla normihierarkiassa on yleinen lainsäädäntö. Parlamentti hyväksyy yleiset lait yksinkertaisella enemmistöllä. Yleisellä lailla ei voida tarkistaa tai muuttaa perustuslakia tai sitä täydentävää lakia.

Neljännellä sijalla normihierarkiassa ovat hallituksen määräykset.

Viidennellä sijalla normihierarkiassa ovat hallituksen päätökset.

Kuudennella sijalla normihierarkiassa ovat valtion keskushallinnon ja riippumattomien hallintoviranomaisten antamat säädökset.

Viimeisellä sijalla normihierarkiassa ovat paikallishallinnon elinten (maakuntaneuvoston, paikallisneuvoston, Bukarestin **kaupungin yleisneuvoston**) antamat säädökset.

Toimielinjärjestelmä

Oikeussääntöjen antamisesta vastaavat toimielimet

Perustuslain mukaan valtio perustuu perustuslaillisen demokratian periaatteisiin, jotka ovat **vallan jako** (lainsäädäntö-, toimeenpano- ja lainkäyttövaltaan) **sekä vallan tasapaino ja keskinäinen valvonta**.

Valta on jaettu parlamentin, hallituksen ja oikeusviranomaisten kesken. Myös perustuslakituomioistuin, Romanian oikeusasiamies, tilintarkastustuomioistuin ja lainsäädäntöneuvosto (Consiliul Legislativ) turvaavat viranomaisten ja kansalaisten välistä valtatasapainoa.

Parlamentti on ylin kansalaisia edustava elin ja maan ainoa lainsäädäntöviranomainen. Sen kaksi kamaria ovat **edustajainhuone** ja **senaatti**. Periaatteessa parlamentti käyttää **lainsäädäntövaltaa** yksin, mutta tietyissä tapauksissa se jakaa lainsäädäntövallan täytäntöönpanoviranomaisen (hallituksen) ja äänestäjien (kansalaisten) kanssa

Hallitus voi antaa määräyksiä parlamentin hyväksymän erityisen valtuutuslain nojalla. Lisäksi se voi antaa poikkeusmääräyksiä erityistilanteissa, jotka edellyttävät kiireellisiä toimia.

Lainsäätämismenettelyt

Lainsäätämismenettelyssä on kolme vaihetta:

1. Hallituskäsittelyvaihe eli parlamenttikäsittelyä edeltävä vaihe, jossa

lakiesitys laaditaan ja hyväksytään hallitustasolla esityksestä käydään julkinen keskustelu laissa edellytetyllä tavalla lainsäädäntöneuvosto, ministeriöt ja muut neuvoa-antavat elimet antavat lausuntonsa hallitus hyväksyy esityksen.

2. Parlamenttikäsittelyvaihe, jossa

lakiesitys lähetetään toiseen parlamentin kamareista (edustajainhuone tai senaatti ensimmäisenä kamarina) Romanian perustuslaissa vahvistetun toimivallan mukaan keskustelu lakiesitystä koskevasta raportista tai lausunnosta ja sen hyväksyminen parlamentin valiokunnissa (joissakin tapauksissa voidaan perustaa erityisiä valiokuntia)

täysistunnossa kamari, joka käsittelee lakiesitystä tai ehdotusta ensin, antaa lausuntonsa 45 päivän kuluessa siitä, kun se on esitetty pysyväille toimistolle kun kyseessä on laaja tai muutoin monimutkainen laki, määräaika on 60 päivää ehdotuksen esittämisestä pysyväille toimistolle, kun kyseessä on hallituksen poikkeusmääräys, määräaika on 30 päivää.

Jos nämä määräajat ylittyvät, lakiesitys tai -ehdotus katsotaan hyväksytyksi ja se toimitetaan edustajainhuoneeseen, joka tekee siitä lopullisen päätöksen. Lopuksi lakiesityksestä tai -ehdotuksesta pidetään lopullinen äänestys, jossa se hyväksytään tai hylätään. Tämän jälkeen se lähetetään siihen parlamentin kamariin, joka on vastuussa päätöksen tekemisestä (edustajainhuone tai senaatti) ja joka hyväksyy säädöksen lopullisessa muodossaan.

3. Parlamenttikäsittelyn jälkeinen vaihe, jossa

varmistetaan, että laki on perustuslain mukainen (ennakkotarkastus) eli perustuslakituomioistuin tarkistaa, että laki on yhteensopiva perustuslain kanssa. Asiaa koskevan pyynnön voi esittää **Romanian tasavallan presidentti**, parlamentin jommankumman kamarin puhemies, hallitus, korkein oikeus ja kassaatiotuomioistuin, Romanian oikeusasiamies, vähintään 50 edustajainhuoneen jäsentä tai vähintään 25 senaatin jäsentä, tai pyyntö voidaan esittää viran puolesta (ex-officio), jos kyseessä on perustuslain muuttamista koskeva aloite

Romanian presidentti **saattaa lain virallisesti voimaan** 20 päivän kuluessa sen vastaanottamisesta. Jos presidentti pyytää tarkastelemaan lakia uudelleen tai tutkimaan, onko se perustuslain mukainen (presidentti voi tehdä tällaisen pyynnön kerran), laki on saatettava virallisesti voimaan 10 päivän kuluessa sen vastaanottamisesta sen jälkeen, kun sitä on tarkasteltu uudelleen tai kun perustuslakituomioistuimelta on saatu vahvistus siitä, että laki on perustuslain mukainen

laki tulee voimaan kolmen päivän kuluessa sen julkaisemisesta Romanian virallisen lehden I osassa tai myöhempänä, laissa vahvistettuna ajankohtana.

Oikeudelliset tietokannat

Romanian oikeudellisessa tietokannassa, jota lainsäädäntöneuvosto laatii, hallinnoi ja päivittää, voi tutustua julkisesti ilmaiseksi Romanian lainsäädäntöön.

Kyseessä on verkkoversio julkaisusta *Repertoriul legislației României® – evidența oficială* (Romanian virallinen säädösluettelo). Siinä esitetään kaikkien Romanian säädösten täsmällinen ja tarkka oikeudellinen tilanne eri aikoina.

Tietokanta kattaa säädökset vuodesta 1864 nykyhetkeen.

Sen tietoja voi tarkastella seuraavien hakuperusteiden avulla:

säädöksen luokka/tyyppi

numero

antamisvuosi (tai aikaväli)

julkaisuväli

viralliset julkaisutiedot (tyyppi, numero, vuosi)

otsikon avainsanat

säädöksen tila (voimassa / ei voimassa)

muut perusteet (normatiivinen, yksittäinen / julkaistu, julkaisematon).

Myös lainsäädäntöneuvoston verkkosivuilla on tietokanta. Sitä päivitetään yksityiskohtaisilla juridisilla tiedoilla, joita tarvitaan erityisesti säädösehdotuksia koskevien lausuntojen antamiseen tai lainsäädäntömenettelyn toiminnan kannalta tärkeiden tietojen toimittamiseen.

Rakenteeltaan erilainen oikeudellinen **tietokanta** löytyy **edustajainhuoneen** eli parlamentin toisen kamarin verkkosivuilta. Sen hakuperusteita ovat seuraavat:

säädöstyyppi

numero

päivämäärä

säädöksen antanut viranomainen

julkaisupäivä ja avainsanat (sekä otsikosta että säädöstekstistä).

Onko tietokannan käyttö ilmaista?

Kyllä, tietokannan käyttö on ilmaista.

Päivitetty viimeksi: 20/03/2014

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.